

B I L T E N

M A R T
2010.god.

Mleko

Pod mlekom u širem smislu reči se podrazumeva tečnost bele boje, specifičnog ukusa i mirisa, koju izlučuje mlečna žlezda izvesno vreme posle partusa ženki sisara i koja služi za ishranu mladunaca.

Mleko je biološka tečnost složenog sastava a čine ga: voda, belančevine, masti, ugljeni hidrati, mineralne materije, vitamini i dr.

Pod mlekom u užem smislu reči, podrazumeva se nepromenjeni sekret mlečne žlezde, dobijen neprekidnom i potpunom mužom zdravih, normalno hranjenih i redovno muženih krava najmanje 15 dana pre i 8 dana posle teljenja, kome se nesme ništa dodati i oduzeti.

Nepromenjeni sekret predstavlja da mleko mora biti stavljeno u promet onakvo kakvo je dobijeno za vreme muže.

Neprekidna muža predstavlja normalan postupak dobijanja mleka i podrazumeva da se mleko od početka do kraja muže meša i tako stavlja u promet.

Mleko ne sme da se stavlja u promet ako je dobijeno 15 dana pre ili 8 dana posle teljenja.

Naime sekret koji se luči u tom periodu ne smatra se mlekom u užem smislu. Što se tiče hemijskog sastava mleka domaćeg Simentalca on je sledeći:

Voda.....	87,3
Suva materija.....	12,7
Mast.....	3,8
Belančevine.....	3,55
Kazein.....	3,0
Mlečni šećer.....	4,7
Pepeo.....	0,65

Naravno ovi parametri su uzeti za Simentalsku rasu goveda dok se za ostale rase manje ili više ovi parametri razlikuju.

Goran Joksić dipl.ing.

PODIZANJE ZASADA JABUKE

Jabuka je najrasprostranjenija i privredno najvažnija listopadna voćka u svetu. Ona je posle šljive, najznačajnija voćka kod nas. Na našem području jabuka se gaji vekovima.

Jabuka spada u voćne vrste čija je tehnologija proizvodnje vrlo složena i zahteva primenu vrlo velikog ulaganja rada i sredstava, ali je zato visoko akumulativna i ekonomski vrlo interesantna.

Podizanje zasada jabuka je veoma složen i odgovoran posao imajući u vidu da se radi o višegodišnjoj kulturi, greške napravljene pri podizanju kasnije se teško otklanjaju i uz velike materijalne troškove.

Na prijem, porast, razvoj i plodonošenje jabuke od ekoloških faktora najveći uticaj imaju klima, zemljište i reljef.

Umerenokontinentalna klima, kakva vlada u većem delu Srbije, pruža jabuci povoljne uslove za život i plodonošenje.

Jabuka je heliofit (biljka Sunca). Mnogobrojna istraživanja su pokazala da se svetlost u zasadima jabuka najbolje iskorišćava niskim voćkama na slabo bujnim podlogama kao što su M9 i M27, sa krunom ne višom od 2 m.

Kad se redovi jabuke u zasadu pružaju u pravcu sever-jug, osunčavanje voćaka je najbolje.

Jabuke se uspešno gaje pri temperaturama između $+35^{\circ}\text{C}$ i -25°C , pri čemu je srednja godišnja temperatura vegetacionog perioda (april-oktobar) između 15 i 21°C .

Jabuka bolje rađa a plodovi su joj kvalitetniji kad su dani topli a noći sveže, naročito u periodu koji predhodi zrenju plodova

Poseban problem predstavljaju niske temperature u pozno proleće kada dođe do pupoljenja i cvetanja. U fazi zatvorenih cvetova oštećenja nastaju pri temperaturi -4 do -5°C , a pri otvorenim već pri -1°C

Stabla jabuke troše velike količine vode. Za stvaranje 1 grama suve materije potrebno je i do 1.000 grama vode koja se gubi pre svega transpiracijom

Jabuka nalazi povoljne uslove za gajenje u podneblju s ravnomerno raspoređenim i dovoljnim količinama vodenih taloga u toku vegetacije (600 mm i više).

Jabučnjake, a naročito intezivne treba podizati na dubokim, rastresitim, umereno vlažnim i plodnim zemljištima. Gajnjače i blago opodzoljenje gajnjače, rečni nanosi, tresetna i polutresetna zemljišta pogodna su za gajenje jabuke.

Za jabuku su najpogodnija slabokisela zemljišta, čija pH-vrednost iznosi 5,5-7,0

Većina zemljišta sa više od 3% blagog humusa, više od 5% lako pristupačnog fosfora (P_2O_5) i više od 25 mg lakopristupačnog kalijuma (K_2O) na 100 gr. suve zemlje je strukturalna i plodna. U njima jabuka nalazi po pravilu dovoljno hraniva za normalan porast i obilnu rodost

IZBOR OSNOVNE SORTE. Sorta je najznačajniji činilac rentabilne proizvodnje jabuke. Loša sorta ni u povoljnim prirodnim uslovima i pri najboljoj agrotehnici ne može da obezbedi rentabilnu proizvodnju.

Kriterijumi za izbor sorte su:

- velika rodost
- visok kvalitet plodova
- rezistentnost na prouzrokovane bolesti i štetočina
- lak plasman plodova

Jabuka je stranooplodna voćna vrsta te pri podizanju zasada treba kombinovati više sorti od kojih će jedna biti osnovna a jedna do dve oprašivači.

Da bi sorta bila dobar oprašivač i davalac polena osnovnoj sorti ona mora:

- da cveta istovremeno sa osnovnom sortom
- da ima polen dobre klijavosti
- da je polno saglasna (kompatibilna) sa osnovnom sortom

Samo sorte koje se po vremenu početka cvetanja nalaze u istoj ili susednoj grupi mogu međusobno poslužiti kao oprašivači.

IZBOR PODLOGA

Imajući u vidu činjenicu da se pri podizanju savremenih zasada teži što ranijem prorođavanju voćaka, a koje se može ostvariti samo slabo bujnim podlogama izbor podloga je ograničen na M9 i M26, ređe M27 a MM106 daje stabla srednje bujnosti.

IZBOR SADNICA

Za podizanje zasada koriste se sertifikovane, standardne i standardne SA sadnice

Sadnice imaju presudan uticaj na prijem, porast, prinos i kvalitet

One moraju biti:

- Jednogodišnje, prve klase, bez mehaničkih i drugih povreda
- Garantovano zdrave, bez prisustva virusa
- Umereno bujne sa dobro razvijenim korenovim sistemom
- Podloga i sorta –kompatibilne
- Spojno mesto dobro sraslo
- Dobro razvijenim zimskim pupoljcima u zoni krune za formiranje skeletnih grana.

Oblik krune treba da bude izabran tako da se pomoću njega može dobiti najbolji mogući kvalitet plodova, uz što racionalniji način proizvodnje

Prednost imaju oblici krune koji omogućavaju laku mehanizaciju radova u jabučnjaku, dovoljno vazduha i svetlosti i redovno obnavljanje rodno drveća.

Za savremenu proizvodnju jabuke koriste se sledeći oblici krune: vitko vreteno i njegove modifikacije, palmeta kosih grana, sistem solaksa.

Koliko će rastojani biti između reda i u redu zavisi od sistema gajenja:

-vitko vreteno 3,5-4 x 1,2-1,8; palmeta kosih grana 3,5-4x 1,5-2; solaks 3,5-4x2 idr.

Jabuka se sadi u periodu mirovanja od opadanja lišća u jesen do kretanja vegetacije u proleće. Za savremene guste zasade preporučuje se jesenja sadnja. Prolećna sadnja zahteva obavezno zalivanje odmah posle sadnje.

Posle sadnje veoma je važno da se očuva struktura zemljišta, njegov vodni, vazdušni i toplotni režim, kao i da se suzbijaju korovi. Koji će se našin obrade drimeniti zavisi od: količine padavina, nagiba terena, sorte, podloge, sistema gajenja, tipa i plodnosti zemljišta i dr.

U praksi se najčešće primenjuju sledeći sistemi međuredne obrade: osnovna obrada i jalovi ugar, zastiranje, gajenje pokrovnih kultura, upotreba herbicida, zatravljivanje .

Dipl.ing Sneška Novković

Ishrana goveda kabastom hranom

Stočna hrana-svi proizvodi biljnog i životinjskog porekla proizvedeni prirodnim ili industrijskim putem koje životinja jede i koji nemaju nikakvog štetnog ili otrovnog uticaja na njen organizam.

-Podela prema poreklu	-Podela prema hranljivoj vrednosti	-Podela prema voluminoznosti
1. Hraniva biljnog	1. Koncentrovana-ispod 19% celuloze	1.Koncentrovana
2.Hraniva životinjskog	2.Kabasta(voluminozna)-preko 19% celuloze	2.Suva voluminozna
3.Hraniva mineralnog		3.Sočna voluminozna

Suva voluminozna hraniva karakteriše mali % vode i veliki sadržaj celuloze,a sočna % veliki sadržaj vode i preko 80% .

Hraniva biljnog porekla

1.Zelena hraniva

- Zelena hrana sa prirodnih i sejanih travnjaka
- Zelena hrana sa oranica(krmno bilje)
- Nus proizvodi ratarstva i povrtarstva

2.Suva kabasta hrana

- Seno
- Slama (danas se retko koristi)
- Lisnik (U brdsko-planinskim predelima)

3.Sočna hraniva

- Korenjače (razne repe,mrkva)
- Krtola (krompir,čičoka).

4.Silaža

5.Zrnasta hraniva

- Žita (pšenica,ječam,kukuruz...)
- Leguminoze (grašak,grahorica,soja...)
- Ostalo zrnevlje

6.Nus proizvodi prehrambene industrije

7.Ostala hraniva

- Nezrnasta koncentrovana hraniva (žir,kesten)
- Vodenasta hraniva (tikve,bundeve)
- Korov i šumski plodovi
- Alge

Travnjaci

-Podela travnjaka

- 1.Močvarni-daju kvalitativno lošu hranu
- 2.Dolinski-najbolja hrana
- 3.Brdski-osnovni travnjaci kod nas,dobar kvalitet
- 4.Planinski-Zauzimaju najveću površinu,relativnog kvaliteta

Sve biljke na travnjaku dele se na poželjne(leguminoze i graminee)-korove

Sve trave se dele na klase po kvalitetu i % proteina.

I Klasu karakteriše mnogo lišća,nežno stablo i dosta proteina.

To su :prava livadarka,ježevica,italijanski ljulj,mačji rep,lisičji rep i bela rosulja.

II Klasa:crveni vijuk,obična livadarka,engleski ljulj,francuski ljulj i bezosni vlasen.

III Klasa:zvečac i đipovina

IV Klasa:tvrdača i trstika.

Zbog specifičnog sastava digestivnog trakta goveda za njihovu ishranu kabasta hrana se nameće kao neophodna i u svakom slučaju primarna.

dipl.ing.Vesna Vuksanović

ŠTA TREBA URADITI U MARTU U VAŠEM VOĆNJAKU

Posle dužeg perioda hladnog vremena i padavina, voćari treba u martu mesecu da obave određene radove u svojim voćnjacima.

Pre nego što pristupe hemijskoj zaštiti svojih voćnjaka, treba obaviti rezidbu. Tom rezidbom treba obavezno ukloniti sve mumificirane plodove kao i suve grane koje se nalaze na stablima voća. Tek nakon sprovedenih mehaničkih mera, treba primeniti odgovarajuća hemijska sredstva za zaštitu bilja. Za ovo prvo hemijsko tretiranje voća, a pre kretanja vegetacije, preporučujemo preparate na bazi mineralnih ulja u kombinaciji sa bakarnim preparatima na pr. : Galmin 2-3% + Bakarni oksihlorid 50 -0,75%, ili Crveno ulje 2-3% i dr.

Tretiranje voća treba obaviti pri dnevnim temperaturama iznad 7°C, pri mirnom vremenu (bez vetra) i bez padavina.

Pre primene preparata **OBAVEZNO PROČITAJTE UPUTSTVO I DEKLARACIJU** za primenu i pridržavajte se svih navedenih mera!

dipl. ing. zaštite bilja Dragana Tomić

